

KORTE
NATUURLIJKE HISTORIE

DER

DIEREN.

VOOR DE JEUGD.

DOOR

T. KUYPER, Ez.

Onderwijzer te Haarlem.

MET GEKLEURDE PLAATJES.

TE HAARLEM, BIJ
DE ERVEN F. BOHN.

ten heeft. Hij is een vreedzaam dier, dat zich echter met zijne scherpe nagels moedig tegen elken vijand verdedigt. Hij graaft zich geene holen, maar zoekt eene slaappleats in het lange gras, waarin hij zich over dag ophoudt, om des avonds of des nachts zijn voedsel te zoeken.

7. DIKHUIDIGE DIEREN.

Deze dieren hebben geene nagels maar horenachtige hoeven, welke de toppen hunner teenen geheel omvatten; sommigen hebben vijf zulke hoeven; anderen hebben er minder; nog anderen hebben slechts één hoef aan elken voet. Over het algemeen is de naam Dikhuidigen voor deze dieren zeer gepast, dewijl de meesten hunner met eene dikke lederhuid bekleed zijn, die met weinige, of althans korte haren voorzien is. Ten opzigte hunner tanden treft men bij hen een groot verschil aan, zoo als ik u bij de beschouwing van eenige hunner zal doen opmerken.

De *Olifant* (zie pl. 2) is het grootste landdier, daar hij eene hoogte van drie of zelfs wel van vier ellen bereikt, en somtijds een gewigt heeft van meer dan drie duizend ponden. Hij heeft geene snijtanden, en in de benedenkaak geene hondstonden, maar de laatsten zijn in de bovenkaak zoo groot, dat zij hem ver uit den mond komen, en dikwerf meer dan honderd pond wegen. Men noemt ze, even als de groote hondstanden der andere dikhuidige dieren, slagstanden. Maar dewijl deze slagstanden zoo verbazend zwaar zijn, heeft

de olifant ook een' zeer korten hals, want met een' langen hals zou hij zijn hoofd niet kunnen dragen. «He, waarom niet?» vraagt gij verwonderd. Ja, dat kan ik u niet uitleggen, omdat gij er niets van begrijpen zoudt; maar neem eens een tamelijk zwaar gewigt in uwe hand, en beproef eens of gij het wel dragen kunt, wanneer gij den arm regtuit steekt. Ten minste niet lang; doch indien gij, den elleboog tegen het lijf sluitende, den arm als het ware korter maakt, dan zal het veel beter gaan. Als gij dit beproefd hebt, dan weet gij waarom God den olifant een zeer korten hals gegeven heeft. Met dien korten hals zou de olifant echter niets kunnen aangrijpen, dan wat hem juist voor den mond kwam, en hoe zou hij dan zijn voedsel bekomen, dat uit bladeren en vruchten bestaat, ja, hoe zou het arme dier drinken? Gelukkig heeft hij eene lange slurf, die niet anders is dan een zeer verlangde neus, en die zoodanig is ingerigt, dat hij haar naar alle rigtingen kan bewegen en zelfs verlengen en verkorten, al naar hij het noodig heeft; daarenboven is dit werktuig met eene kleine, zeer gevoelige punt voorzien, die den olifant zoo goed dient als een vinger. Met die verwonderlijke slurf brengt hij zijne spijsen naar den mond, die hij in groote hoeveelheid noodig heeft, want een tamme olifant kan dagelijks vijftig pond hooi en vijf en twintig pond andere spijsen, zoo als brood, vruchten en groenten, opeten. Wanneer hij drinkt, zuigt hij zijne slurf vol water en giet het vervolgens in zijn' mond, en dan heeft hij ook al aan geen

beetje genoeg; alzoo hij achter elkander wel twintig kannen water kan gebruiken. De oogen van dit groote dier zijn naar evenredigheid zeer klein; zijne ooren, die slap naar beneden hangen, zeer groot; zijn dikke huid is gerimpeld en bijna geheel van haar ontbloot; slechts aan het uiteinde van den staart heeft hij eenige dikke haren bij elkander. Zijn gezigt, zijn gehoor en zijn reuk zijn zeer scherp, en zijne voorzigtigheid is merkwaardig. Niettegenstaande het eenigzins plumpe voorkomen van den olifant, kan hij zeer hard loopen, omdat hij zulke groote stappen neemt, zoodat hij gemakkelijk een paard kan inhalen. Hij is een liefhebber van zich te baden en ook een goed zwemmer, want zoo lang hij slechts het uiteinde van zijne slurf boven water kan houden, kan hij ook ademen. De olifant, zelfs oud gevangen, laat zich gemakkelijk tam maken, en tot allerhande diensten gebruiken. Hij kan zeer zware lasten dragen. In ouden tijd gebruikte men ook olifanten in den krijg; op hunnen rug werd eene soort van torentje gebouwd, waarin verscheidene geoefende boogschutters plaats vonden, die den vijand veel nadeel toebagten. Thans worden zij nog als lastbeesten door vele Aziatische vorsten gehouden, die er hun' roem en hunne eer in stellen een groot getal olifanten te bezitten; en heeft zulk een vorst daaronder een of twee witte — albinoos in hunne soort — dan acht hij zich zeer gelukkig. Ook gebruikt men den olifant nog wel op de jagt, en dan is zijn slurf een geducht wapen tegen leeuwen en tijgers. Overigens is hij een zachtzinnig

dier, dat zijne verbazende krachten alleen gebruikt om zich te verdedigen. In vrijheid levende, vereenigen de olifanten zich steeds in talrijke troepen, en bewonen de dichtste bosschen van Azië en Afrika, waar men hunne nadering al van verre bemerkt door het kraken van takken en jonge boomen, die zij, al voortgaande, verbreken. Geraken zij in eenig bebouwd veld, dan rigten zij zoo groot eene verwoesting aan, dat er aan geen en oogst meer te denken valt. Daarom maakt men ook vlijtig jagt op hen, hoewel niet alleen om de schade die zij aanrigten, maar ook omdat hunne tanden — het welbekende ivoor of elpenbeen — zeer duur betaald worden, en hun vleesch goed tot spijs is, voornamelijk de pooten. De olifantenjagt is echter niet zonder groot gevaar, want geweerkogels dringen wel eens in maar niet door hunne dikke huid, en brengt men eenen olifant eene niet doodelijke wonde toe, dan wordt hij woedend, rent op zijnen vijand los, en tracht hem met zijne slurf aan te grijpen, om hem dan op den grond te smakken en met zijne slag tanden te doorboren, of met zijne geduchte pooten te vertrappen. Gewoonlijk tracht men den olifant levend te vangen, om hem te temmen en af te rigten, en daartoe lokt men hem in strikken of overdekte kuilen. Meestal echter tracht men verscheidene olifanten te gelijk te vangen, door een geheel troep door geschreeuw en groot geraas in eene afgeslotene ruimte te drijven, of hen door tamme olifanten er in te lokken. Deze ruimte is aan den ingang zeer wijd, doch wordt allengs naauwer, zoo dat de ingedre-

ven dieren zich ten laatste er niet meer in kunnen omkeeren, en zij vervolgens door honger, goede woorden en het voorbeeld van tamme olifanten genoopt worden, zich in hun lot te schikken en den wil van eenen drijver te gehoorzamen. Deze zit gewoonlijk schrijlings op den hals van het dier, en bestuurt het deels door woorden, deels door het met een haakje aan een stok aan het eene of wel aan het andere oor te trekken, naarmate hij het ter regter of ter linker zijde wil doen uitwijken. Men kent twee soorten van olifanten, den Indischen olifant, welke in al de heete gewesten van Azië te huis is, en den Afrikaanschen, die Afrika bewoont van den Senegal tot aan de Kaap de Goede Hoop. De eerste heeft vijf hoeven aan de voorpooten en vier aan de achterpooten; de laatste heeft er aan de achterpooten één minder. Deze is ook woester dan de Indische, doch zijne slag tanden zijn grooter en worden meer gezocht.

Het *Rivierpaard*, in den Bijbel *Behemoth* geheeten (*), heeft volstrekt geene gelijkenis met een paard, en zal waarschijnlijk zijnen naam te danken hebben aan het hinneken-de geluid, dat hij maakt, schoon hij ook dikwerf een ontzettend gebrul doet hooren. Dit beest is ruim drie ellen lang, en heeft zulke korte pooten, dat zijn buik bijna den grond raakt, en toch is het wel anderhalf el hoog. Het heeft een' korten staart en zeer breeden muil; zijne dikke

(*) Job. XL. 10.

huid is bijna geheel zonder haar en leikleurig, en aan elken voet heeft het vier hoeven; ook heeft het snijtanden, hondstanden en kiezen in de beide kaken. Zijne hondstanden worden wel drie palmen lang, en leveren een zeer gezocht ivoor op, maar zijn mond is zoo groot en ruim, dat zulke tanden er geheel in verborgen kunnen blijven. Gelukkig, dat zulk een dier — het grootste van alle landdieren na den olifant — zich met plantenvoedsel voedt, dat het bij dag in de rivieren en des nachts op de velden zoekt. Het komt voor in de groote stroomen van Afrika, zoo als in den Nijl, den Niger, den Senegal en in meer andere. Tegenwoordig wordt het echter in Egypte niet meer aangetroffen, waar men het heeft uitgeroeid, omdat het groote verwoestingen aanrigt in de bebouwde velden, waaraan het met zijne plumpe voeten nog meer schade toebrengt, dan door zijne vraatzucht. Hij is een uitmuntend zwemmer, die wel eenige minuten onder water kan blijven, zonder boven te komen om adem te scheppen. Van daar dat men het rivierpaard in den stroom niet gemakkelijk vangen kan, en is het op het land, dan stort het zich, zoodra het iets ziet of hoort, wat het niet bevalt, oogenblikkelijk in het water. Een gewone geweerkogel kan slechts zijn kop doorboren, maar het overige zijns lichaams niet verwonden. Waarom niet, denkt gij? De beste wijze van hem te vangen bestaat daarin, dat men diepe kuilen aan de oevers der rivieren graaft, en die met takken en aarde bedekt. Stort het rivierpaard in zulk

een' kuil, dan kan men het zonder gevaar dooden en zich van zijn eetbaar vleesch bedienen.

Het *Zwijn*, dat gij op plaat 1 afgebeeld ziet, onderscheidt zich van de overige dikhuidige dieren daardoor, dat het bij het loopen slechts met twee van zijne vier hoeven den grond raakt. Zijne vier hondstanden kunnen zeer groot worden en dienen het tot geduchte middelen van verdediging. Ook heeft het snijtanden en kiezen. De tamme zwijnen zijn bijna over de geheele aarde verspreid, maar de wilde worden alleen in de bosschen der gematigde streken van Europa en Azië gevonden. In Engeland en in ons vaderland zijn zij echter bijna geheel uitgroeid. Nergens evenwel zijn zij aangename gasten, want zij vergenoegen zich niet met eikels en beukennoten alleen, maar woelen ook den grond om, ten einde allerlei wortels te vinden, die zij gaarne eten. Ook het tamme zwijn heeft deze gewoonte, en zou dus het weiland zeer bederven, indien de boer het dit niet heel goed, ofschoon niet zachtzinnig, wist te beletten. Hij steekt het namelijk een ijzerdraad door het puntje van den neus, draait daarna de uiteinden te zamen, en voorziet alzoo den neus van het zwijn met eenen ring, die het groote pijn zou doen, indien het zijn' wroetlust wilde opvolgen. Ook de wilde zwijnen zijn zeer morsige dieren, die zich met groot vermaak in het slijk wentelen, en niet alleen voor de jagers die hen aanvallen, maar ook voor reizenden gevaarlijk kunnen zijn. De wijfjes of zeugen zijn, wanneer zij jongen hebben, die men

biggen heet, zeer wantrouwend, en woedend, indien zij vreezen aangevallen te zullen worden. Met hare sterke slag-tanden brengen zij vaak zeer gevaarlijke wonden toe, minder door bijten, dan door scheuren. De mannetjes of beeren zijn somtijds zoo strijdlustig, dat zij niet alleen op elkander, maar op alles wat hun voorkomt met woede aanvallen, en zijn daarom niet minder te vreezen dan de zeugen, daar zij wel zoo sterk zijn en hunne slag-tanden niet minder groot. Men brengt aan de zwijnen niet ligt eene doodelijke wonde toe, want hunne huid is vrij hard en met stijve haren of borstels bezet, en als een zwijn zich gewond voelt, valt het met blinde woede dengenen aan, die het de wonde heeft toegebracht; men kan het dan alleen met groot beleid en groote onverschrokkenheid afweren en nedervellen. De zwijnen zijn zeer vraatzuchtige dieren, die ook hagedissen, slangen en alle jonge dieren verslinden, die zij kunnen magtig worden. De beeren verslinden zelfs hunne jongen, indien de zeugen ze niet weten te verbergen en te beschermen. Met groote zorg worden de biggen door hare moeders gedurende drie of vier maanden gezoogd, en zelfs daarna door deze nog niet verlaten, maar soms nog wel twee of drie jaren door haar bewaakt en beschermd. In weinig bewoonde streken voegen zich wel eens verscheidene zeugen met hare biggen bij elkander en vormen een gezelschap, welks leden elkander onderling beschermen en vooral voor de jongen zorg dragen. De beeren leven altijd eenzaam. — Het tamme zwijn is ons alleen nut-

tig na zijnen dood. Het wordt, bij eene goede oppassing, in eenige maanden zwaar en vet, en daarna den slagter overgeleverd. Het onderscheidt zich van het wilde zwijn voornamelijk door de kleur der borstels, die bij het laatste veel donkerder van kleur zijn. De tamme oude beeren en zeugen hebben echter hunnen woesten aard niet geheel afgelegd, en men moet hen niet zonder behoedzaamheid naderen. Het spek en de borstels zijn de voordeelen die de zwijnen ons verschaffen, terwijl zij ons bij hun leven geen nut aanbrengen. Gij weet zeker wel, dat de Joden niets, dat van het varken komt, eten. Voorheen ten tijde der Makkabeën — 160 jaren vóór onze jaartelling — werden zij door den snooden Koning ANTIOCHUS wreedelijk vervolgd, met het oogmerk om hen te noodzaken de dienst van den eenigen God te verlaten. Men verhaalt, dat eenige Joden standvastig bleven en zich liever lieten dooden, dan dat zij, op bevel des dwingelands, zwijnenvleesch aten. En waarom wilden zij dat niet doen? Zij hadden hierop maar één antwoord: *omdat God het verboden heeft*. Intusschen is het merkwaardig, dat de Franschen, die in 1798 in het noorden van Palestina vele wilde zwijnen aantroffen en vingen, bemerkten, dat het vette vleesch in warme landen ook voor diegenen ongezond is, die er in koudere landen aan gewoon zijn. Ook de Mohammedanen en sommige Christenen in Egypte eten geen zwijnenvleesch.

Nu zal ik u iets vertellen van een waarlijk zeer dikhuidig dier met drie hoeven aan elken voet, en een of twee

horens op den neus. Kent gij het? Ik bedoel den *Rhinoceros* of *Neushoren*, een plomp dier, meer dan drie ellen lang en twee ellen hoog. Men vindt hem, waar men den olifant aantreft; dus woont hij in de heetste gewesten van Azië en Afrika. Hij heeft in het geheel geene hondstanden, die aan sommige dikhuidige dieren tot zulke geduchte wapens verstrekken. Maar hij heeft een ander, niet minder vreesselijk wapen. De Indische rhinoceros heeft één, de Afrikaansche (zie pl. 3) twee horens achter elkander op den neus, waarvan de achterste slechts klein, maar de voorste, even als die van zijn' Indischen naamgenoot, somtijds wel acht palmen lang is. Gelukkig is de rhinoceros een vreedzaam en dom dier, dat niet aanvalt dan als het zich in gevaar acht; maar hij is ook een weinigje achterdochtig en verkeert al spoedig in den waan, dat hij aangevallen zal worden. Hij loopt, als hij het verkiest, zoo snel, dat een mensch hem te voet of te paard, regtuit gaande, niet kan ontkomen. Iemand echter, die tegenwoordigheid van geest genoeg bezit, om, wanneer de rhinoceros hem nabij gekomen is, ter zijde te wijken, kan hem ligt ontkomen, dewijl hij zich wegens zijne dikke, stijve huid niet gemakkelijk wenden kan; en hij zou dat in het geheel niet kunnen, indien zijne huid, die hem als een harnas bedekt, niet op vele plaatsen met diepe vouwen voorzien ware, die bij zijne bewegingen de verschillende stukken van zijn onbuigzaam kleed toelaten, een weinig over elkander te schuiven. Indien men den neushoren vangen

wil, wacht men het oogenblik af, dat hij zich heeft nedergelegd om te slapen. Alsdan naderen de jagers hem onder den wind, dat is tegen den wind in; want hij heeft wel geen scherp gezigt, maar zulk een' verbazend fijnen reuk, dat hij, als de wind hem begunstigt, de nadering eens vijands op een vrij aanmerkelijken afstand bemerkt. Zijn de jagers hem nabij gekomen, dan mikken zij op den kop van het dier, schieten hunne geweren af en vlugten ijlings weg, omdat de rhinoceros, indien zij hem niet doodgeschoten hebben, hen zeker met de grootste woede achterna ijlen zal. Men vangt hem om zijn eetbaar vleesch en om zijne dikke huid, waarvan men zeer sterke riemen vervaardigt.

De *Tapir*, dien gij afgebeeld ziet op pl. 4, vlak achter zijn landgenoot, den koeguar, is een vrij plomp dier, dat ongeveer de grootte van een' ezel heeft, en zich in de moerassige streken van Zuid-Amerika ophoudt. Zijn snuit is krom en zeer beweegbaar, zoo als eene slurf nagenoeg, maar niet meer dan één palm lang. Zijne vuil bruine huid is bijna naakt, maar langs den dikken hals hebben de mannetjes korte overeind staande haren, die eene soort van mannen vormen. Van voren hebben de tapirs vier, van achteren drie hoeven. Hun staart en hunne ooren zijn zeer kort. Zij ontvlugten de menschen, en voeden zich met moerasplanten en wortels, die zij met hunne korte slurf zeer goed weten op te woelen. Ook wentelen zij zich gaarne in het slijk, maar zijn zoo zindelijk van zich telkens in de rij-

vier weder af te wasschen. Zij houden ook veel van baden en zijn uitnemende zwemmers. Zij hebben snijstanden, kiezen en hondstanden, welke laatsten echter niet zeer groot zijn. Zij trachten er zich ook nooit van te bedienen om zich te verdedigen, want bij elken aanval zoeken zij hun heil in de vlugt, werpen zich in de eerste rivier de beste, duiken onder, zwemmen onder water voort, en komen, twee of drie honderd schreden verder, boven, om adem te halen en terstond weder onder te duiken. Het vleesch van den tapir is eetbaar. Maar bovenal is zijne huid voor de Wilden een zeer gewaardeerd voorwerp, want als deze gedroogd is, maken zij er schilden van, die zoo hard zijn, dat geen pijl er doorheen boren kan.

Thans willen wij nog over eenige dieren spreken, die met elkander daarin overeenkomen, dat zij slechts één hoef hebben, en geene zeer dikke huid. Men moest ze dan liever *eenhoevige* dieren heeten, dan *dikhuidige*, niet waar? Ja, maar zij hebben, wat hunne ingewanden en beenderen betreft, zulk eene overeenkomst met de *dikhuidige* dieren, dat men ze wel tot deze dieren rekenen moet, al is het, dat hunne huid hun dien naam niet zou doen verwerven. Wij spreken dus nog over het paard, den ezel en den zebra.

Het *Paard* heeft snij- en hondstanden en kiezen, doch tusschen de hondstanden en de kiezen bevindt zich eene kleine ruimte, waarin men gewoonlijk den ijzeren toom legt, waarmede men het moedige en sterke dier bestuurt. De paarden hebben vooruitkomende oogen, langwerpig vier-

kante oogappels, eene zeer zachte tong, kleine, spitse, beweegbare ooren en een zeer scherp gehoor. Hunne bovenlip is zeer beweegbaar en dient hun om de planten aan te grijpen, waarmede zij zich voeden. Hun geheel ligchaam is met korte, zachte haren bedekt, uitgezonderd hals en staart, die met zeer lange haren voorzien zijn. Beiden, zoowel de manen als de staart, verstrekken het paard tot een wezenlijk sieraad, en de menschen mismaken het, als zij het wreedelijk een gedeelte van den staart afnemen. Het paard vergezeld den mensch op het oorlogsveld, helpt hem den grond bebouwen, vervoert zware lasten, brengt reizigers met snelheid van de eene plaats naar de andere, en wat doet het niet al meer? De menschen behandelen het echter ondankbaar en wreed, daar zij van dit gehoorzame dier den zwaarsten arbeid verlangen, wanneer het oud is, en ten laatste, als het van ouderdom niet meer werken kan, het laten doodslaan door den vilder, die voor huid, haar en beenderen geld weet te maken. Zoo lang het vlug en sterk is, wordt het als het belangrijkste dier beschouwd en behandeld, dat zich aan den mensch onderwerpt. Het paard is oorspronkelijk een bewoner der groote vlakten van het midden van Azië, maar is thans bijna over de geheele aarde verspreid. Men vindt het waarschijnlijk slechts dáár in den wilden staat, waar eenige tamme paarden hunne vrijheid herkregen hebben en vermenigvuldigd zijn, zoo als in Amerika, en misschien ook in de wildernissen nabij de Kaspische zee en het meer Aral. Merkwaardig is het, dat,

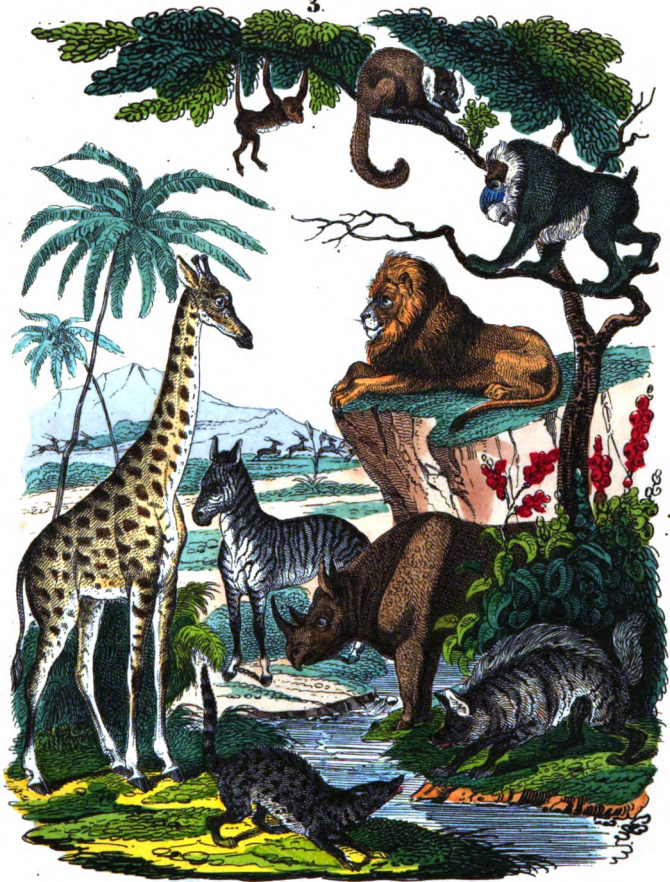
hoewel het paard eerst voor drie en eene halve eeuw in de Nieuwe Wereld is overgebracht, men aldaar eene menigte wilde paarden vindt, zoo zelfs, dat zij met elkander troepen vormen van eenige duizenden. Het paard wordt ongeveer dertig jaren oud; vóór den ouderdom van vier of vijf jaren moet het niet bereden of tot arbeid gebruikt worden, en daarom is het van belang zijnen ouderdom te weten. Dit kan men tot zijn achtste jaar door de veranderingen, welke zijne tanden tot dien leeftijd ondergaan. De paarden verschillen onderling zeer in grootte, schoonheid en snelheid, en men onderscheidt hen in een groot aantal rassen. Het Arabische ras is het beroemdste; het Engelsche komt dit zeer nabij, en de paarden, die in ons vaderland gekweekt worden, zijn als trekpaarden zeer geschikt. De paardjes, die gij om hunne kleinheid zoo aardig vindt, zijn meest afkomstig van de Hitlandsche eilanden of van het eiland Corsica.

De *Ezel* is wegens domheid en luiheid ten spreekwoord geworden. Hij is echter even leerzaam en veel voorzigtiger dan het paard, en draagt met het grootste geduld lasten, die het paard te zwaar zouden zijn. Moest hij daarbij dan nog draven? «Maar hij ziet er toch leelijk uit,» zegt gij misschien. Waarom? Zijn muisvaal haar en het zwarte kruis op zijn rug zouden hem toch niet leelijk staan, indien men hem maar wat beter oppaste, en nu en dan, gelijk het paard, roskamde en afschuijverde. Ik denk, dat gij toch om zijne groote ooren niet zult lagchen; want God

heeft hem alzoo geschapen: ook moet gij weten, dat hij zulk een scherp gehoor heeft, als naauwelijks eenig ander dier. De ezel wordt door reizigers in bergachtige landen boven het paard verkozen, omdat hij wegens zijne voorzigtigheid zelden struikelt, en zeer steile paden langs diepe afgronden met vasten voet betreedt. Verder is hij zeer gezet op zindelijkheid, en gaat zoo lang hij het vermijden kan, niet door het slijk. Ook is hij zeer matig, en vergenoegt zich met distelen en planten, die andere dieren voorbijgaan; alleen op zijn' drank is hij keurig, want hij zal geen water drinken, dat niet volkomen rein en zuiver is. De melk der ezelin is zeer gezond en voor sommige zieken eene voortreffelijke artsenij. Het vleesch des ezels wordt niet gegeten, hoewel het, even als dat van het paard, zeer goed om te eten is. Maar deze dieren zijn ons te nuttig bij hun leven, om hen wegens hun vleesch te dooden; dat van den wilden ezel wordt echter voor eene lekkernij gehouden. Deze, meer onder den naam van *Woudezel* bekend, is een schoon en krachtvol dier, dat in grootte het paard zeer nabij komt, en het in snelheid evenaart, ja zelfs den rid langer kan volhouden. Zijne kleur is gewoonlijk witachtig grijs; de manen en staart zijn donker bruin, en de laatste eindigt in eenen grooten zwarten haarbos. Echter bestaat er tusschen de wilde ezels, welke in vele landen van Azië worden aangetroffen, in dit opzigt een aanmerkelijk verschil. Men maakt veelal jagt op hen, om hun vleesch en hunne huid, welke tot zoogenoemd sagrijnleder

bereid wordt. Als eene bijzonderheid moet ik u nog mededeelen, dat deze dieren door hunnen scherp reuk de bronnen in de woestijn op grooten afstand ontdekken, en dat dus een land waarin zij versmachten, wel de dorste streek moet zijn, die men zich kan voorstellen (*). Een woudezel tam te maken en zijnen meester te doen gehoorzamen is niet mogelijk. Zelfs jong gevangen, kan men hem niet in zoo verre bedwingen, dat men hem zonder gevaar berijden kan. Daar nu onze tamme ezels van deze woeste dieren afkomstig zijn, moet men onderstellen, dat de menschen in ouden tijd jonge woudezels gevangen, die zoo goed mogelijk getemd en opgekweekt hebben, en er langzamerhand in geslaagd zijn, de afstammelingen dezer gevangenen tot dien staat van onderwerping te brengen, waarin onze tamme ezels zich voordoen, zoodat zij thans onder de huisdieren mogen geteld worden. Één gebrek heeft de ezel echter van zijne voorouders overgehouden, en dat is eene zekere koppigheid, die zich evenwel bij het doorgaans zeer geduldige lastbeest, althans bij eene goede behandeling, zelden vertoont. In warme landen hebben de tamme ezels veel van de fraaiheid en vlugheid der wilde overgehouden, en zijn aldaar veel meer in achtung dan bij ons, maar zij worden ook veel beter behandeld. Van daar dat aanzienlijke lieden hen berijden; en de profetessee DEBÓRA, reeds voor twee en dertig eeuwen, de mannen van aanzien al-

(*) Zie Jer. XIV. 6.

dus kon aanduiden : « Gij, die op witte ezelinnen rijdt ! » (*)

De muildieren hebben bij de grootte van het paard eenigermate de gedaante van den ezel met diens lange ooren, en — wat het voornaamste is — ook zijne voorzigtigheid. Vandaar dat zij in sommige bergachtige landen zeer geacht worden, zoo als in Spanje, Italië en Zuid-Amerika, waar zij tot vervoer van reizigers en lasten algemeen in gebruik zijn. In Palestina dienden zij voorheen tot gebruik zelfs van de aanzienlijkste personen. Weet gij wel, welke twee zonen van een' zelfden Koning aldaar, schoon bij zeer verschillende gelegenheden, op muildieren reden ?

De *Zebra* — kijk eens naar dat gestreepte dier op pl. 3 — gelijkt in grootte en gedaante veel naar den woud-ezel, en is een zeer fraai, maar ontembaar en woest dier. Zijne met fijne haren bezette huid is zoo zacht als zijde, en versierd met fraaije dwarse strepen. Het wijfje heeft bruine en zwarte, het mannetje bruine en gele strepen. De zebra wordt voornamelijk in het zuiden van Afrika gevonden, en vergenoegt zich, somtijds in talrijke troepen, met het dorre gras der bergachtige streken af te weiden. Alle pogingen die men aangewend heeft om dit dier te temmen en tot gehoorzaamheid te brengen, zijn zonder het gewenschte gevolg gebleven : geen zebra wil den mensch zijne dienst bewijzen.

(*) Regt. V. 10.